SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

Son 8 Jild 4
2024

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V4I8Y2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 8 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймахамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ҳодим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалохонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, "Tashkent International University of Education" халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Рахман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич - юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна - педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васила Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Карамаддиновна – психология фанлари доктори, доцент,

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарқанд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович –сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич –сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
4-jild, 8-son (Avgust, 2024). -468 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Бегамова Насиба Холмурзаевна
МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА АГРАР СОҲА ХОДИМЛАРИНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШДА ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИКНИНГ РОЛИ (ЎЗБЕКИСТОН ЖАНУБИЙ ВИЛОЯТЛАРИ МИСОЛИДА) 11-19

Насиратдинов Сапар Жеткербай-улы
ЭТНОГРАФИК ТАДҚИҚОТЛАРДА ФОТОГРАФИЯНИНГ ЎРНИ 20-25

Нарманов Феруз Асфандиёрович
ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ЖАЛОЛИДДИН МАНГУБЕРДИ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИНИНГ ЎҚИТИЛИШИ 26-30

Rustamov Ilxomidin
“O‘ZBEKISTON - 2030” STRATEGIYASI – XALQ STRATEGIYASI (YANGI O‘ZBEKISTON TARIXI) 31-34

Normo’minov Aziz
O‘ZBEKISTONLIK SPORTCHILARINING PARAOLIMPIYAMUSOBAQALARIDAGI ISHTIROKI 35-39

Turdiboyeva Gulmira
VOYAGA YETMAGANLAR HUQUQBUZARLIGIGA QARSHI KURASH BO‘YICHA TARG‘IBOTLAR SAMARASI 40-44

Xamidova Shoira Rasulovna
PARASPORT TURLARI VA ULARNING QONUNIYATLARI 45-51

Ахмедов Жасурбек Зокиржонович
МАДАНИЯТШУНОСЛИК ВА НОМОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА 52-54

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Raximov To‘xtabek Jumaboyevich
KICHIK BIZNES KORXONALARINING EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISHGA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI 55-60

Allaberganov Xushnud Allamberganovich
TASHQI SAVDO SALOHIYATINING MINTAQA IQTISODIYOTIDA TUTGAN O‘RNI 61-68

Амбарцумян Анастас Алексеевич
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ КОРИДОРЫ: СИНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ВЫГОДА И ПОИСК РЕШЕНИЯ НЕПРОСТЫХ ЗАДАЧ 69-81

Baqoeva Dilfuza
SANOAT KORXONALARIDA SOTUV TIZIMINING OLIB BORILISHI, MOHIYATI VA YO’NALISHLARI 82-86

Adilov Mirkomil Miralimovich
TIJORAT BANKLARI KREDIT QO’YILMALARINING MANBALARINI TAKOMILLASHTIRISH 87-93

Donayev Sheroli Burxonovich
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RIVOJLANTIRISH ASCENT STRATEGIYASINING AHAMIYATI 94-101

Кахаров Жасур Абулқосимович
ГАСТРОНОМИЯ ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ТАШКИЛИЙ-ИҚТИСОДИЙ МЕХАНИЗМЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 102-109

Рахмонов Шухрат Шавкатович
ТУРИСТИК МАҲСУЛОТ ДИВЕРСИФИКАЦИЯСИНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ 110-117

Sherov Alisher Bakberganovich
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI 118-129

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Tagʻoyeva Dilnavoz Narziqulovna
MAHMUDXOʻJA BEHBUDIY MAʼRIFATPARVARLIK GʻOYALARI VA ULARNING IJTIMOIY-AXLOQIY MUNOSABATLARDAGI KONSTRUKTIV MOHIYATI 130-135

Muhamedov Asror
GʻARB RENNESANSIGA TURTKI BOʻLGAN OMILLAR 136-145

Aripova Zulfiyaxon Salijanovna
HOZIRGI ZAMONDA ETIKA VA ESTETIKANI O'QITISHNING AMALIYIJTIMOIY AHAMIYATI 146-151

Abdumalikov Abdulatif Abidjanovich
INSONNING TABIATGA NOOSFERAVIY MUNOSABATINI YUKSALTIRISH ZARURIYATI 152-156

Xolmatov Uchqunjon Xamidullayevich
AXBORIY-PSIXOLOGIK VA MADANIY TAHDIDLAR SHAROITIDA MILLATLARARO TOTUVLIK VA HAMJIXATLIKNI TA'MINLASHNING TA'LIMIY-TARBIYAVIY VAZIFALARI 157-162

Шоназаров Жамшид Шуҳратович
ЖАДИДЛАР ҒОЯЛАРИ ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИ БИЛАН ҲАМОҲАНГ 163-168

Xo'janova Tamara Jo'raevna
YANGI OʻZBEKISTONDA YOSHLARINI AXBOROT URUSHI DAVRIDA MAFKURAVIY TAJOVUZLARDAN ASRASH OMILLARI 169-174

Quchqorov Javlon Suyundik oʻgʻli
MILLIY GʻOYA VA DEMOKRATIK OʻZGARISHLAR DIALEKTIKASIGA MADANIY HODISALAR SIFATIDA QARASH 175-179

Muxtorova Tutixon
GLOBALLASHUV JARAYONLARIGA FALSAFIY YONDASHUVLARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI 180-186

Rahmonova Mavluda Abdusamadovna
ABDURAUF FITRATNING "OILA" ASARIDA JAMIYAT MA'NAVIY-AXLOQIY RIVOJIGA DOIR QARASHLARI TAHLILI 187-194

Pirnazarov Nurnazar
TANA, RUX VA MA'NAVIYATNING INSON BORLIG'IDAGI AKS ETISHINING FALSAFIY TAHLILI 195-201

Ismailov Dilshod Baxriddinovich
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MA'NAVIY-AXLOQIY SEGMENTI:KOMPARATIV YONDASHUV 202-209

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Yuldoshova Shaxnoza Azimboyevna
RAY BREDBERI VA ISAJON SULTON ASARLARIDA MA'RIFATPARVARLIK MOTIVLARI TALQINI 210-216

Bozorbekov Ahmadbek
O'ZBEK TERMINOLOGIYASIDA TEXNIK, ZAMONAVIY LOGISTIKA SOHASIDAGI TERMINLARNING YASHALISH MODELLARI VA PARADIGMATIKASI 217-230

Xamrayev Fozilbek Yo'ldoshevich
ZAMONAVIY O'ZLASHMALARNI MILLIYLASHTIRISHDA O'ZBEK TILINING TARIXIY ZAXIRA MANBALARIDAN FOYDALANISH 231-236

O'tebaeva Dilbar
TURKIY TILLARGA UMUMIY BO'LGAN EKOLOGIK ATAMALAR 237-242

Asqarova Shaxnoza Kamolidinovna
EPIK KLISHELAR HAMDA ULARNING INGLIZ VA NEMIS TILLARIDAGI TALQINI ("ALPOMISH" DOSTONI MISOLIDA) 243-247

Kadirova Zaynab Bakoyevna
INGLIZ TILIDAGI REKLAMANING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI 248-252

Allaberganova Nilufar Matnazar qizi
QOFIYA ASOSLARIDAGI MATNLARNING LINGVOKOGNITIV XUSUSIYATLARI 253-256

Nabiyeva Rushana Jamol qizi
OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI NOMLARI LEKSIK-SEMANTIK GURUHINING MA'NOVIY GURUHLARI VA ULARDA YANGI O'ZLASHMALARNING ISHTIROKI HAQIDA 257-262

To'rayeva Iroda Sheramatovna
FOLKLORIZMLAR TIZIMIDA ETNOGRAFIK FOLKLORIZMLARNING O'RNI VA SPETSIFIKASI 263-268

Qodirova Munisa Erkinjon qizi
BADIIY MATNDA QO'LLANILGAN SAN'ATGA OID TERMINLARNING LEKSIK TIPOLOGIYASI (INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA) 269-272

G'aniyeva Nozanin G'ayratovna
MARKAZIY OSIYODA JADID AYOLLARINING PATRIARXAL TUZILMALAR VA MUSTAMLAKACHILIK ZULMIGA QARSHI CHIDAMLILIGI VA QARSHILIGI 273-277

Zaripova Dilfuza Baxtiyorovna
TURKIY ADABIYOTDA "IBROHIMI ADHAM" QISSALARI TAHLILI 278-284

Eshniyazova Maysara Beknazarovna
ALISHER NAVOIYNING "ARBA'IN" ASARIDAGI HADISLAR BAYONIDA G'OYAVIY-BADIIY IFODA MUKAMMALLIGI 285-292

Raxmonova Dildora Mirzakarimovna
O'ZBEK JADID ADABIYOTIDA OVRUPO MADANIYATI TALQINI 293-298

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI HUQUQIY TIZIMLARIDA KODEKSLASHTIRISH JARAYONINING AYRIM NAZARIY-HUQUQIY MASALALARI 299-306

Узакова Гўзал Шариповна
ШАҲАРЛАР ВА БОШҚА АҲОЛИ ПУНКТЛАРИДА АТРОФ МУҲИТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИНГ ЭКОЛОГИК-ҲУҚУҚИЙ ТАЛАБЛАРИ 307-325

Пулатова Нодирахон Собиржоновна
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ УСТРАНЕНИЯ СУДЕБНЫХ ОШИБОК В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА 326-332

Nizamatdinov Kayrat Keunimjaevich
MOBIL ALOQA XIZMATI KO‘RSATISHDA MILLIY ALOQA OPERATORLARINING FAOLIYATINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISHNI TAKOMILLASHTIRISH 333-341

Абдурахманова Нодирахон
ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОНЛАЙН АРБИТРАЖАХ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ 342-345

Bokiyev Jahongir Nurmatjon o‘g‘li
TA’LIM OLISH HUQUQINING GENEZISI HAMDA UNING YURIDIK TABIATI 346-356

Madiyev Faxriddin Xoshim o‘g‘li
SHAXSIY HAYOT DAXLSIZLIGI HUQUQINI TA’MINLASH MASALALARI 357-368

Утапов Фурқат
ИНДИВИДУАЛЛАШТИРИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА ТОВАР БЕЛГИСИНИНГ ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИ 369-374

Dilboboyev Nozimbek Shavkat o'g'li
XALQARO VA MILLIY DARAJADA INVESTITYA QONUNCHILIGINING RIVOJLANISH TENDENSIYASI 375-381

Назарова Марҳабо
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА И РАЗВИТИЕ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ 382-386

Абулхайров Рустамхон Ибодуллаевич
ПОРТЛАШ СОДИР БЎЛГАН ЖОЙНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ЎТКАЗИШ МАСАЛАЛАРИ 387-400

Абдусамиева Дилрабо Абдувахоб кизи
ВОПРОСЫ РЕСОЦИАЛИЗАЦИИ БЫВШИХ ОСУЖДЕННЫХ В НЕКОТОРЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТАХ 401-406

Abdikhakimov Islombek
LEGAL RELATIONS AND STAKEHOLDERS IN QUANTUM TECHNOLOGIES REGULATION: A COMPREHENSIVE ANALYSIS OF GOVERNANCE FRAMEWORKS 407-412

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Djabbarova Nilufar Baxtiyarovna
TALABA-QIZLARDA LIDERLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA FALSAFIYPEDAGOGIK YONDASHUVLARNING ROLI 413-417

Mamatqosimov Jahongir Abirqulovich
BOʻLAJAK REJISSYORLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI ADABIY ASARLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHDA DEBYUT MASHGʻULOTLARINING AHAMIYATI 418-423

Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna
HOFIZ XORAZMIY DIDAKTIK QARASHLARINI OʻRGANISHNING HOZIRGI HOLATI 424-429

Ismoilova Shodiyaxon Xusanboy qizi
NEMIS TILIDAN KEYIN INGLIZ TILI OʻRGANISH JARAYONIDA FONETIK INTERFERENSIYANI YUZAGA KELTIRUVCHI OMILLAR 430-435

Salimov Maʼruf Eshdovlat oʻgʻli
OʻQUVCHILARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 436-439

Палванова Умида Бахрамовна, Тургунов Собитхон Ташпулатович, Якубова Азада Ботировна
ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ОБУЧЕНИЕМ СТУДЕНТОВ НАВЫКАМ ОКАЗАНИЯ ПЕРВОЙ ПОМОЩИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СИСТЕМНОГО ПОДХОДА 440-444

Rasulova Fotima Farxotovna
O'QUVCHILARNI IJODIY FIKRLASHGA YO'NALTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY YO'NALISHLARINING ILMIY TAHLILI... 445-450

Saidxoʻjayev Muhammadxoʻja Maʼrufxoʻja oʻgʻli
YOSHLARNI MA'NAVIY-MA'RIFIY TARBIYALASHDA IJTIMOIY - PEDAGOGIK OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.. 451-456

Utepbergenov Aydos Janabayevich
SAHNA NUTQI O'QITISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI 457-461

Nozima Muqimovna Hamdamova
MAJBURIY FANLARDAN TALABLARNING KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA GRAFIK DASTURLARIDAN FOYDALANISH.. 462-467

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 4 | Issue 8 | 2024
ISSN Online: 2181-1342

Received: 30 July 2024
Accepted: 5 August 2024
Published: 15 August 2024

Article / Original Paper

PARTICIPATION OF UZBEK ATHLETES IN PARAOLYMPIC COMPETITIONS

Normuminov Aziz, base doctorate
Karshi State University
a_normuminov@gmail.com

Abstract. This article analyzes the history of the participation of Uzbek athletes in Paralympic competitions. The study also reveals the multi-year developmental dynamics of athletic performance at the Paralympic Games in which athletes participate.

Key words: Uzbekistan, Paralympics, sport, II Para-Asian Games, National Olympic Committee.

O‘ZBEKISTONLIK SPORTCHILARINING PARAOLIMPIYA MUSOBAQALARIDAGI ISHTIROKI

Normo’minov Aziz, tayanch doktorant
Qarshi davlat universiteti

Annotatsiya. Mazkur maqolada O‘zbekistonlik sportchilarining paraolimpiya musobaqalaridagi ishtiroki tarixi tahlil qilingan. Shuningdek, ushbu tadqiqotda sportchilar ishtirok etgan Paralimpiya o'yinlarida sport ko'rsatkichlarining ko'p yillik rivojlanish dinamikasi ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston, paraolimpiya, sport, II ParaOsiyo o‘yinlari, Milliy olimpiya qo‘mitasi.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I8Y2024N05

Kirish. O‘zbekiston Milliy paralimpiya assotsiatsiyasi 2007-yildan buyon faoliyat olib boradi. Vakillarimiz ilk bora Pekinda 2008-yili o‘tkazilgan paralimpiya o‘yinlarida ishtirok etishdi. 2012-yili Londondagi musobaqalarda o‘zbekistonlik 10 sportchi qatnashgan. Sharif Xalilov dzyudo bo‘yicha 76 kilogrammgacha vazn toifasida finalgacha yetib borgan va kumush medalni qo‘lga kiritildi. 2012 yilning 29-avgust – 9-sentabr kunlari Buyuk Britaniyaning London shahrida XIV yozgi Paralimpiya o‘yinlarida 166 davlatdan 4200 sportchi 20 ta sport turi bo‘yicha musobaqalarda ishtirok etdi. O‘zbekistondan 10 nafar paralimpiya sportchilari 4 ta sport turlarida ishtirok etdi[1].

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi. Braziliyaning Rio-de-Janeyro shahrida 2016-yili o‘tkazilgan XV delegatsiyasining ajoyib muvaffaqiyati bilan yodda qoladi. Vatanimiz sharafini himoya qilgan 32 sportchi jami 31 medal sohibiga aylandi[2].

2016-yil 25 fevraldagi “O‘zbekiston sportchilarini 2016-yili Rio-de-Janeyro shahri (Braziliya)da bo‘lib o‘tadigan XXXI yozgi Olimpiada va XV Paralimpiya o‘yinlariga munosib tayyorlash to‘g‘risida”gi qarori ijrosini ta’minlash bo‘yicha dasturga kiritilgan tadbirlar amalga oshirildi. Respublika bo‘yicha jami 50 ga yaqin obyekt foydalanishga topshirildi, jumladan, 4 ta

yangi inshoot qurildi, 13 tasi rekonstruksiya qilindi va 24 tasida kapital ta’mirlash ishlari olib borildi[3].

Rio-de-Janeyroda boʻlib oʻtgan yozgi Olimpiya oʻyinlarida 70 nafar oʻzbekistonlik sportchi (ulardan 22 nafar xotin-qizlar) musobaqalarda qatnashish huquqini qoʻlga kiritdilar. Paralimpiyachilar orasida 52 tali tsenziya qoʻlga kiritildi, bu sonni 32 nafar imkoniyati cheklangan sportchilar qoʻlga kiritishdi. Mamlakatimizda jismoniy imkoniyati cheklangansportchilargasharoitlaryaratildi.

2016-yili Rio-de-Janeyroda boʻlib oʻtgan Paralimpiya oʻyilarida ham oʻzbekistonlik ayol sportchilar ham faol ishtirok etib, sovrindorlar safidan oʻrin oldi. Xususan, Nozimaxon Qayumova nayza uloqtirish boʻyicha oltin, Fotimaxon Alimova 100 metrga brass usulida suzishda oltin, batterflay usulida suzishda kumush va bronza, Muslima Odilova suzishda 2 ta kumush, Hayitxon Alimova dzyudoda kumush, Safiya Burxanova yadro ulqtirishda kumush, Sevinch Salayeva dzyudoda bronza, Gulrux Raximova dzyudoda bronza, Tursunposhsha Nurmetova dzyudoda bronza, Shoxsanamxon Toshpoʻlatova suzishda 2 ta bronza medallariga ega boʻldi[4].

Shuni alohida ta’kidlash oʻrinliki, XXXI Yozgi Olimpiya oʻyinlarida 207 mamlakat orasida Oʻzbekiston 21-oʻrinni, Paralimpiya oʻyinlarida esa 16-oʻrinni egalladi. Xususan, sportchilarimiz 2016 yili Braziliyada oʻtgan Paralimpiya oʻyinlarida 31 ta medalga sazovor boʻlib, yurtimiz sporti tarixidagi eng yuqori natijalarga erishdi[5].

2021-yilda Tokioda oʻtkazilgan paralimpiya oʻyinlarida Surxonning Barchinoy qizlaridan biri Guljonoy Naimova taekvondo sport musobaqasida oltin medalni olish sharafiga muyassar boʻldi[6].

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “Tokio shahrida boʻlib oʻtgan XVI yozgi paralimpiya oʻyinlarida yuqori natijalarga erishgan sportchi va murabbiylardan bir guruxini mukofotlash toʻgʻrisida”gi Farmoni asosida 2021 yilda Tokio shahrida boʻlib oʻtgan XVI paralimpiya oʻyinlarida muvaffaqiyatli ishtirok etgan bir guruh xotin-qiz sportchilar ham mukofotlandi[7].

Farmonga muvofiq Burxanova Safiya Kaimovna, Naimova Guljonoy Abdullo qizi, Hamdamova Mohigul Kabayor qizi, “Oʻzbekiston iftixori” faxriy unvoni bilan, Qayumova Nozimaxon Nomonjonovna, Qoʻziyeva Roʻza Rashidovna, Qurbanova Nurxon Gʻulomjon qizi,Mirzayorova Asila Ubaydulla qizi, Samandarova Parvina Asad qizi “Oʻzbekiston Respublikasida xizmat koʻrsatgan sportchi” faxriy unvoni bilan taqdirlandi.

Surxon vohasining faxrli sportchilaridan biri Bahodir Jalolov 2021 yilda Tokioda oʻtkazilgan yozgi olimpiada oʻyinlarida boks musobaqasi boʻyicha oltin medalni qoʻlga kiritdi. Shuningdek, Surxonning Barchinoy qizlaridan biri Guljanoy Naimova Tokioda oʻtkazilgan paraolimpia oʻyinlarida tekvonda sport musobaqasida oltin medalni olish sharafiga muyassar boʻldi[8].

Tahlil va natijalar. Italiyada para yengil atletika boʻyicha “Italian Open 2022” xalqaro Gran-pri turniri boʻlib oʻtdi. Dunyoning 30 dan ziyod davlatidan matonat sohiblari qatanshayotgan musobaqada mamlakatimiz para yengil atletikachilari ham sovrinli oʻrinlarni qoʻlga kiritdi. Xalqaro turnirning T13 klassida 400 metr masofaga yugurish bahslarida hamyurtimiz Doniyor Ahmedov kumush hamda T13 klassida 100 metr masofada oltin medalga sazovor boʻldi. Shuningdek, 400 metr masofaga yugurishda Izzat Turgʻunov ham oltin medalga ega chiqdi.

Bundan tashqari, T36 klassida 400 metr masofaga yugurishda yana bir sportchimiz Jamoliddin Akobirov 3-oʻrindan joy oldi. E’tiborlisi, uzunlikka sakrash bahslarining T36 klassida 5 m 61 sm natija bilan oltin medalga musharraf boʻlgan Izzat Turgʻunov Osiyo rekordini yangiladi.

Bundan tashqari, ayollar oʻrtasida T11 klassida 100 metr masofaga yugurishda hamyurtimiz Asila Mirzayorova 3-oʻringa ega chiqdi. Oʻzbekistonlik para sportchilar 4 ta oltin, 1 ta kumush va 3 ta bronza medalini qoʻlga kiritgan holda kuchli jamoalar safidan joy oldi[9].

2023-yil 6-mart sanasida poytaxtimizdagi INNO oʻquv va ishlab chiqarish texnoparkida 8-mart – Xalqaro xotin-qizlar kuni munosabati Oʻzbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vaziriligi, Oʻzbekiston Respublikasi Kambagʻallikni qisqartirish va bandlik vaziriligi huzuridagi Oila va xotin-qizlar qoʻmitasi, Oʻzbekiston Milliy paralimpiya qoʻmitasi hamda Birlashgan Millatlar tashkiloti Taraqqiyot dasturining Oʻzbekistondagi doimiy vakolatxonasi hamkorligida nogironligi boʻlgan xotin-qizlar oʻrtasida “Xotin-qizlar kubogi” ommaviy sport musobaqasi tashkil etildi.

Ushbu musobaqada mamlakatimizning barcha hududlaridan 70 nafardan ortiq nogironligi boʻlgan xotin-qizlar para stol tennisi, para kibersport va para shaxmat sport turlari boʻyicha gʻoliblik uchun bahs olib bordi.

Musobaqaning tantanali taqdirlash marosimida Yoshlar siyosati va sport vaziri oʻrinbosari D.Raximova, Oila va xotin-qizlar qoʻmitasi raisi O. Parpiboyeva, Osiyo Paralimpiya qoʻmitasi vitse-prezidenti - Oʻzbekiston Milliy paralimpiya qoʻmitasi raisi M.Tashxodjayev hamda BMT Taraqqiyot dasturining Oʻzbekistondagi doimiy vakili M.Dimovska ishtirok etdi. Gʻolib va sovrindorlar qimmatbaho esdalik sovgʻalari, medal, diplom hamda maxsus kubok bilan taqdirlanishdi[10].

2023-yilning mart oyida Para dzyudo boʻyicha Aleksandriya shahrida boʻlib oʻtgan xalqaro Gran-prining ikkinchi kunida 3 nafar hamyurtimiz shoxsupaga koʻtarildi.

Jumladan, ayollar oʻrtasida J1 klassida -57 kg vazn toifasida Hosiyat Poziljonova bronza medali uchun kechgan kurashda AQShlik Liana Mutiaga qarshi tatamiga chiqdi va gʻoliblikni qoʻlga kiritdi.

Yana bir ayol para dzyudochimiz Feruza Ergasheva J1 klassida +70 kg vazn toifasida bronza medaliga sazovor boʻldi.

Shuningdek, erkaklar oʻrtasida J2 klassida +90 kg vazn toifasida Aloviddin Joʻraqulov finalda gruziyalik Zviat Gogotchuriga qarshi tatamiga chiqdi. Afsuski, hamyurtimiz oltin medal uchun kechgan bahsda imkoniyatni boy berdi va kumush medalni qoʻlga kiritdi.

Shu tariqa sayyoramizning 30 dan ortiq davlatidan mahoratli polvonlar ishtirok etgan nufuzli musobaqada terma jamoamiz 2 ta oltin, 2 ta kumush va 2 ta bronza, jami 6 ta medal bilan umumjamoa hisobida 4-oʻrinni egalladi.

Muhokama. Norasmiy jamoaviy tasnifda va ayrim sport turlarida mamlakat natijalari to'g'risidagi barcha ma'lumotlarni to'plab, Paralimpiya o'yinlarida sportchilarning yuqori yutuqlarining ijobiy dinamikasiga hissa qo'shadigan sabablar sport tajribasining oshishi va xalqaro musobaqalarda qatnashish mamlakat uchun Paralimpiya o'yinlarida sport natijalarining umumiy dinamikasiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Shuningdek quyidagi omillar Paralimpiya sportini rivojlantirish sohasida muhim ahamiyatga ega:

- Paralimpiya sportini rivojlantirishga yordam beradigan eng yangi bazalar va ob'ektlarni qurish;
- Sportchi va uning murabbiyi uchun ko'proq imkoniyatlar ochadigan yuqori darajadagi uskunalar, protezlar va ortezlarni ixtiro qilish va ulardan foydalanish;
- O'quv jarayoniga yangi malakali mutaxassislar va murabbiylarni kiritish;
- Sportchining sog'lig'ining jismoniy va psixo-emotsional holatini, shuningdek reabilitatsiya va tiklash tadbirlarini yaxshiroq nazorat qilish imkonini beradigan mahalliy tibbiyot sohasidagi yutuqlar;
- Sportchining o'quv jarayonini tashkil etish uchun ixtisoslashtirilgan individual usullarni ishlab chiqish;
- Mamlakatlarning siyosiy tafovutlari, nima bo'lishidan qat'iy nazar, mamlakat Paralimpiya terma jamoasining sport ruhini ko'tarishga yordam beradi.

Sportchilarni jamiyat va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, ixtisoslashtirilgan bayramlar, konsertlar, uchrashuvlar o'tkazishda namoyon bo'ladi, buning natijasida sportchilar o'zlarining sport faoliyatini davom ettirish uchun rag'bat va ishonchga ega bo'ladilar.

Xulosa. Xulosa qilib shuni aytish joizki, paralimpiya oʻyinlari xalqaro miqyosda koʻplab sportchilarni oʻziga jalb qilib ularning qobiliyatlarini namoyon qilishga yordam bermoqda. Mamlakatimiz sportchilari paralimpiya oʻyinlarida munosib ishtirok etishib, oʻzlarining imkoniyatlari cheklangan boʻlishiga qaramasdan qobiliyatlarini namoyish etishdi. Umuman olganda imkoniyatlari cheklangan sportchilar sport sohasini yanada rivojlanishi va taraqqiy etishiga oʻziga munosib hissa qoʻshishmoqda.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Zamonaviy ta'lim / Sovremennoyeobrazovaniye. 2016.– № 6-son.– B. 63-70.
2. Olimp sari. – T., 2017. – B.70.
3. Olimp sari. – T., 2017. – B.80 –82.
4. Olimp sari. – T., 2017. – B.124.
5. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 19 sentabrdagi «Rio-de-Janeyro shahrida (Braziliya) boʻlib oʻtgan XV yozgi Paralimpiya oʻyinlari gʻolib va sovrindorlarini pul mukofotlari bilan taqdirlash toʻgʻrisida»gi Farmoyishi.
6. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 13 avgustdagi «Tokio shahrida boʻlib oʻtgan XXXII yozgi Olimpiya oʻyinlarida yuqori natijalarga erishgan sportchi va murabbiylardan bir guruhini mukofotlash toʻgʻrisida»gi Farmoni; Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 10 sentabrdagi "Tokio shahrida boʻlib oʻtgan XVI yozgi Paralimpiya oʻyinlarida yuqori natijalarga erishgan sportchi va murabbiylardan bir guruhini mukofotlash toʻgʻrisida"gi Farmoni.
7. "Yangi Oʻzbekiston" gazetasi, 2021 yil 11 sentabr.
8. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 13 avgustdagi «Tokio shahrida boʻlib oʻtgan XXXII yozgi Olimpiya oʻyinlarida yuqori natijalarga erishgan sportchi va murabbiylardan bir guruhini mukofotlash toʻgʻrisida»gi Farmoni; Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 10 sentabrdagi "Tokio shahrida boʻlib oʻtgan XVI yozgi Paralimpiya oʻyinlarida yuqori natijalarga erishgan sportchi va murabbiylardan bir guruhini mukofotlash toʻgʻrisida"gi Farmoni.

9. https://uza.uz/uz/posts/matonatli-sportchilarimiz-italiya-turnirida-etakchilar-safida_370348?q=%2Fposts%2Fmatonatli-sportchilarimiz-italiya-turnirida-etakchilar-safida_370348
10. https://t.me/Paralympicuz
11. Алимова Н. ТУРКИСТОНДА ИПАК МАҲСУЛОТЛАРИ САВДОСИГА ДОИР ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАР (XIX АСР ОХИРИ XX АСР БОШЛАРИ) //Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры. – 2023. – Т. 3. – №. 8. P. 57.
12. Мусаев Н. У. ТУРКИСТОНДА ЧОРИЗМ ҲУКМРОНЛИГИ ДАВРИДА САВДО-САНОАТ ВА БАНК КАПИТАЛИНИНГ ФАОЛИЯТИ //Science and innovation. – 2024. – Т. 3. – №. Special Issue 3. – P. 731
13. Michael Rywkin. Russian colonial expansion to 1917.London: Mansell Publishing Limited, 1988. p.236
14. Ibid p.240
15. Хрулев С. Проэкт устава Товарищества для развития торговли со Среднею Азиею. СПб., 1863. С. 25. P. 14
16. Лаврентьев В. Капитализм в Туркестане (Буржуазная колонизация Средней Азии). Л. P. 78.
17. Egamnazarov A. ФАРҒОНА ВОДИЙСИДА ТАДБИРКОРЛИК ВА БАНК ИШЛАРИ ТАРИХИГА ДОИР //Science and innovation. – 2022. – Т. 1. – №. A5. – p. 301.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 8 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).